
INFORMACJE

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK
*Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie*

ROLA I ZADANIA DORADZTWA ROLNICZEGO W PROCESACH MODERNIZACJI I INTEGRACJI ROLNICTWA POLSKIEGO Z UNIĄ EUROPEJSKĄ⁽¹⁾

Procesy dostosowawcze rolnictwa - związane z jego modernizacją i integracją ze strukturami europejskimi - wymagają aktywnego uczestniczenia wszystkich podmiotów związanych z rolnictwem (w tym państwa i samorządów) oraz instytucji pracujących na rzecz rolnictwa. Jedną z tych instytucji jest doradztwo rolnicze, przed którym stoją nowe - oprócz dotychczasowych - zadania związane z zachodzącymi przemianami. W latach dziewięćdziesiątych doradztwo rolnicze zostało uspołecznione poprzez powołanie społecznych rad doradztwa rolniczego, zmieniła się jego struktura organizacyjna oraz metody i formy pracy doradczej. Jednakże wiele spraw wymaga jeszcze dostosowania do zmieniających się warunków. Ważne dla przyszłości doradztwa rolniczego jest uregulowanie statusu prawnego doradztwa rolniczego i doradcy, a wraz z tym jego struktury organizacyjnej. Biorąc pod uwagę konieczność dalszych zmian w doradztwie rolniczym i jego dostosowania do wymogów stawianym organizacjom doradczym w innych państwach zostało zorganizowane seminarium, którego celem było określenie roli i zadań doradztwa rolniczego w Polsce w najbliższych latach.

Podstawą dyskusji na ten temat były następujące referaty:

1. Doradztwo rolnicze w procesie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich - znaczenie, wyzwanie, zagrożenie, szanse (K. Duczkowska-Małysz).

(1) Sprawozdanie z seminarium, które zorganizował Senat Rzeczypospolitej Polskiej wspólnie z Fundacją Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA) i Małopolskim Stowarzyszeniem Doradztwa Rolniczego, w dniu 10 kwietnia 1996 roku, w Sali Posiedzeń Senatu RP.

2. Status prawny doradztwa rolniczego w Polsce (S. Legutko).
3. Regionalne inicjatywy w zakresie współpracy nauki z praktyką na przykładzie Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego (K. Kosiński-Kamysz).
4. Proces integracji polskiego rolnictwa z Unią Europejską (W. Piskorz).
5. Doradztwo rolnicze na świecie - tendencje rozwojowe (M. Drygas, J. Kania).

W seminarium brało udział 110 osób (parlamentarzyści, pracownicy ministerstw i instytucji centralnych, dyrektorzy ODR, rolnicy ze społecznych rad doradztwa rolniczego oraz pracownicy naukowcy), z których 25 zabrało głos w czasie prezentacji referatów i dyskusji. Wachlarz zagadnień poruszanych w dyskusji dotyczył zarówno podstawowych problemów związanych z funkcjonowaniem rolnictwa i roli polityki rolnej w dokonujących się przemianach, jak i pomocy doradczej ze strony organizacji doradczych i instytucji pracujących na rzecz agrobiznesu i wsi. Problemy wokół których koncentrowała się dyskusja dotyczyły głównie:

- Organizacji doradztwa rolniczego (publiczne, samorządowe, prywatne) i sposobu jego finansowania;
- Statusu doradztwa i statusu doradcy oraz określenia poprzez prawo (ustawę lub rozporządzenie) wymagań wobec doradztwa, w tym obowiązków doradcy i wymagań jego kwalifikacji, doskonalenia zawodowego, dróg jego awansu itp.;
- Systemu doradztwa rolniczego rozumianego jako jego struktura organizacyjna wraz z różnorodnymi podmiotami świadczącymi usługi doradcze oraz systemem oświaty i nauki;
- Doradztwa rolniczego w zakresie wielofunkcyjnego rozwoju wsi w powiązaniu z instytucjami pracującymi na rzecz agrobiznesu i wsi, takimi jak fundusze regionalne, biura i agencje rozwoju lokalnego itp.;
- Doradztwa socjalno-ekonomicznego jako narzędzia przemian zachodzących na obszarach wiejskich i obejmujących działania przystosowawcze (takie jak: przekwalifikowanie, zmiana miejsca pracy, zatrudnienie poza rolnictwem itp.);
- Współzależności między doradztwem a polityką rolną wynikającej z różnych systemów funkcjonowania doradztwa, jego finansowania i podporządkowania oraz struktury organizacyjnej.

Z referatów i dyskusji w czasie seminarium na podkreślenie zasługuje przede wszystkim to, że:

1. W krajach UE nie jednolitego systemu doradztwa rolniczego, każdy kraj ma własny system. Wskazuje to, że i w Polsce można wypracować system

dostosowany do naszych potrzeb. Jednakże najpierw należy określić politykę przemian strukturalnych rolnictwa i wsi, cele strategiczne działania, a na tej podstawie cele bieżące. Jest to konieczne, a zwłaszcza w warunkach ograniczonych funduszy na modernizację rolnictwa, aby krok po kroku móc realizować przyjęte cele, które zarazem warunkują działania następne.

2. System doradztwa rolniczego powinien być dostosowany do założonych celów rozwoju oraz modernizacji rolnictwa i wsi na dzień dzisiejszy, wraz z określeniem dróg jego ewolucji w przyszłości między różne instytucje (w tym o charakterze samorządowym).
3. Do systemu doradztwa rolniczego powinny być włączone szkoły średnie i wyższe oraz instytuty naukowo-badawcze. Szczególną rolę ma tutaj do spełnienia nauka i to na różnych płaszczyznach.
4. O efektywności doradztwa decyduje z jednej strony przygotowanie zawodowe rolników, a z drugiej kwalifikacje doradców, których zdobywanie i doskonalenie wymaga prawnego określenia.
5. Organizacja doradztwa i rozwiązania w zakresie zasad i sposobów jego finansowania wymagają prawnego rozwiązania przez rząd i parlament.

Seminarium to było rezultatem współpracy polityków, praktyków i naukowców, co pozwoliło naświetlić omawiane problemy z różnych punktów widzenia. W związku z tym jego wyniki powinny być pomocne w wytyczaniu polityki przemian strukturalnych rolnictwa i wsi oraz w realizacji tej polityki, w tym w określeniu miejsca doradztwa w realizacji przemian. Nadzieja ta wynika z deklaracji przedstawionej przez członków parlamentu (A. Struzik, S. Gajewski, S. Kalembe) i rządu (K. Duczkowska-Małysz).